
CONCINA
Theologia
Christiana
.3.4.

BX1751

.C61

1768

V.3-4

c.1

8#2 - 6#AV

20

THEOLOGIA
 CHRISTIANA
 DOGMATICO-MORALIS
 AUCTORE
 F. DANIELE CONCINA
 ORDINIS PRÆDICATORUM.
 EDITIO NOVISSIMA.
 TOMUSTERTIUS.
 IN DECALOGUM.

ROMÆ, MDCCLXVIII.
 SUPERIORUM PERMISSU.
 PROSTANT VENALES VENETIIS
 APUD SIMONEM OCCHI.

~~SUM PRIVILEGIO EXCELLENTI SENATUS.~~

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
 CAPILLA ALFONSINA BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

Rolls-12 MICROFILMADO 7/14/82

46459

BX 1751
C 61
1768

1080044467

F. DANIELLE CONCINA
ORDINE PREDICATORUM
P. DITTO NOVISSIMA
TOMI TERTIUS
INDEX

BIBLIOTECA P. LICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEON
132752

MICROFILMED
SERIALS ACQUISITION
UNIVERSITY MICROFILMS
SERIALS ACQUISITION
UNIVERSITY MICROFILMS

INDEX

Librorum, dissertationum, capitulum, paragraphorum, & questionum, quae in hoc Tomo continentur.

LIBER TERTIUS

INDEX A LOGUM

DISSERTATIO I.

De adoratione, & cultu quo Deus, & Sancti colendi sunt.

PROEMIUM.

Pag. 1.

CAPUT I.

- Quid sit adoratio, ejusque partitio, atque preceptum exponitur. ib.
- Quaest. I. Datur ne preceptum divinum, & naturale colendi Deum actibus tum internis, tum externis? 2.
- Quaest. II. Quandoquidem hoc preceptum per se obligat? ib.
- Quaest. III. Est ne locus determinatus in quo colendus Deus sit? 3.

CAPUT II.

- Cultus laetiae soli Deo uni trinoque, atque Christo Domino debetur. ib.
- Quaest. I. Christus Dominus, ut homo, adorari ne potest adoratione laetiae? ib.
- Quaest. II. Humanitas Christi, ut a verbo divino abstracta, est ne cultu laetiae adoranda? ib.
- Quaest. III. Licet ne practice adorare humanitatem Christi adoratione dulci propter creatas perfectiones quibus splendet? 4.
- Quaest. IV. Corpus Christi in iriduo mortis erat ne cultu laetiae adorandum? ib.
- Quaest. V. Adoranda ne est hostia a Sacerdote in Missa elevata absolute, aut conditione adjecta? ib.
- Quaest. VI. Adoranda ne est laetiae cultu caro, vel sanguis, qui interdum in hostia consecrata per miraculum apparet? ib.

CAPUT III.

- De cultu quo Crux Christi, & cetera ejusdem sacratissima passionis instrumenta coli possent, & debent. 5.
- Quaest. I. Crux Christi adoranda ne est laetiae cultu? ib.
- Quaest. II. Cetera sacratissima passionis Christi instrumenta inanimata, ut clavi, lancea, sudes, flagella, corona, arundo, spongia, sicut ne laetiae cultu adoranda? ib.

CAPUT IV.

- De adoratione debita B. Virgini Mariae, Angelis, & Sanctis? 6.

CAPUT V.

- De cultu quo colende sunt imagines sanctissime Trinitatis, Christi Domini, & Sanctorum. 9.
- Quaest. I. Sint ne ejusmodi imagines adoranda? 11.
- Quaest. II. Adest ne preceptum aliquod precipiens sacrarum imaginum usum? 12.
- Quaest. III. Adest ne preceptum easdem imagines adorandi? ib.

CAPUT VI.

- De cultu Reliquiarum. ib.
- Quaest. I. Quid nominis Reliquiarum intelligitur? 13.
- Quaest. II. Licitum ne est adorare vermes, & quos Sanctorum corpora resolvuntur? ib.
- Quaest. III. Qua civitate requiritur, ut Reliquiae colantur, tanquam particulae alicujus Sancti? 14.

- Quaest. IV. Quas Reliquias probare valet Episcopus, ut eadem publico cultui exponantur? ib.
- Quaest. V. Licetum ne est authenticas Reliquias collo suspensas secum deferre? ib.
- Quaest. VI. Peccat ne qui sacras Reliquias furatur devotionis causa? 15.
- Quaest. VII. Licetum ne est Principi in bello iusto ex uribus illis a se expugnatis Reliquias extrahere, & alia transferre? ib.
- Quaest. VIII. Licita ne est venditio, & emptio Reliquiarum? ib.
- Quaest. IX. Est ne simonia peccatum exponere sacras Reliquias videndas, ut inde largiores elemosinas offerantur? ib.
- Quaest. X. Est ne aliqua poena constituta contra Reliquiarum fures? 16.
- Quaest. XI. Licetum ne est cereos agnos venerari? ib.
- Quaest. XII. Veritum ne est presatos agnos sub excommunicationis poena pingere, vendere, & tangere? ib.
- Quaest. XIII. Qua veneratio vestibus sacerdotalibus, vasis sacris, & templis debetur? 17.
- Quaest. XIV. Quomodo calices, corporalia, & alia res sacra tangi a laicis possunt? ib.
- Quaest. XV. Res sacra converti ne licite possunt in usus profanos? 18.
- Quaest. XVI. An vasa sacra, postquam fracta fuerint, vendi valeant? ib.
- Quaest. XVII. Res profanae converti ne in usum sacrum possunt? 19.

DISSERTATIO II.

De vitis oppositis religioni, seu de superstitione, eisque speciebus.

CAPUT I.

- Definitio, quae diuisio superstitionis. ib.
- Quaest. I. Quotnam peccatum sit superstitio ex modo indelicte colendi Deum? 20.
- Quaest. II. Est ne peccatum grave profana, & turpia diuino officio immiscere? ib.
- Quaest. III. Qui falsas Reliquias adorandas proponit, qui miracula commentitia praedicat, peccat ne mortaliter? 21.
- Quaest. IV. Est ne mortale peccatum die dominica a carnis abstinentia, atque jejuniare? ib.

CAPUT II.

Sub examen inducuntur plures casus, in quibus latet ne superstitio declaratur? ib.

CAPUT III.

De idololatria, cuius notio, & malitiae gravitas exponitur? 23.

CAPUT IV.

- Quid sit divinatio, quotque illius species 24.
- Quaest. I. Quae futura demones praedicere valent? 25.
- Quaest. II. Qua ratione demones diuinos suos doceant? ib.
- Quaest. III. Divinatores invocant ne semper expulso pacto demonum opem? ib.
- Quaest. IV. Sunt ne omnes reatae divinationis species moraliter diversa, & in confessione explicanda? 26.
- Quaest. V. Divinatio cum pacto expresso cum demone differat ne morali specie ab ea quae tacito pacto peragitur? ib.
- Quaest. VI. Est ne mortale crimen divinatio cum pacto suo expresso, sive tacito? 27.

CAPUT V.

- De astrologia iudicialia, seu de divinatione per astra. 28.
- Quaest. I. Superstitiosum ne est futura libera hariolari, non certo, sed probabiliter? ib.
- Quaest. II. Praedictio tantum conjecturalis est ne a superstitione immunita? ib.
- Quaest. III. Licite ne valent astrologi ex figurativioris temperamentum, inclinationem, & corporisque proprietates praedicere? 29.
- Quaest. IV. Licetum ne est petere ut oculi tibi lauri, aquae subterraneae, cadavera sub sarcophagis latentia manifestentur ab iis qui istorum cognitionem jactant? ib.
- Quaest. V. Divinatores tenentur ne restituere pretium pro divinatione acceptum? ib.

CAPUT VI.

- De divinatione per somnia. 31.
- Quaest. I. Licetum ne est per somnia divinare futura? 32.
- Quaest. II. Licita ne est naturalium somniorum observatio? ib.
- Quaest. III. Licetum ne est ex somniis futura

CAPUT X.

- ra litera divinarum? 33.
- Quaest. IV. Peccat ne qui somniorum occasione mores suos, & negotia moderatur? ib.
- Quaest. V. Quando somnia eventibus comprobantur, sunt ne tunc observanda? 33.

CAPUT VII.

- De divinatione quae fit per auguria, & omnia, & alias ejusmodi observationes exteriorum rerum. ib.
- Quaest. I. Licet ne ex cantu, volatu, motuque avium futura portendere? ib.
- Quaest. II. Licetum ne est ex vocibus humanis casu prolatis, aut ex aliis fortuitis eventis futura praedicere? 34.
- Quaest. III. Superstitio ne est futura praedicere ex corporis humani membris? ib.
- Quaest. IV. Peccat ne graviter qui Aegyptios, vulgo Cingaros, consulunt, ut ex manuum ostensione bonam aut malam sortem sibi enuntient? ib.

CAPUT VIII.

- De divinatione quae fit sortium usu. ib.
- Quaest. I. Licetum ne est sortibus uti divinis in electione ad dignitates saeculares? 35.
- Quaest. II. Licetum ne est sortium usus in electione ad ecclesiastica beneficia? ib.
- Quaest. III. Electio ad beneficia ecclesiastica, sortitione peracta, est ne nulla, medium illicita? 36.
- Quaest. IV. Licita ne sortitio est ad dirimendas lites super rebus, & beneficiis ecclesiasticis? ib.
- Quaest. V. Licita ne est sortitio consultoria? ib.
- Quaest. VI. Cur dormientes praevigilantibus divinant? 37.
- Quaest. VII. Cur fatui, & stupidi facilius divinant quam sanae praediti mente? ib.
- Quaest. VIII. Cur homines morti proximi sapere futura divinant? 38.

CAPUT IX.

- De vana observantia. 39.
- Quaest. I. Licita ne est ars notaria? ib.
- Quaest. II. Licita ne est sanitatum observantia? ib.

- De magia naturali, ejusque effectibus. 40.
- Quaest. I. Est ne licita magia naturalis? 41.
- Quaest. II. Qua ratione & via magia naturalis a superstitiosa secerni valet? ib.
- Quaest. III. Quando dubium est, procedat ne effectus a causa naturali, vel arte superstitiosa, quid praesumendum? ib.
- Quaest. IV. Quid dicendum de iis qui salutatores nuncupantur? 42.
- Quaest. V. Licetum ne reputari enfalmus debet? 43.
- Quaest. VI. Datur ne virtus naturalis qua aliquis valeat solo aspectu fascinare? 44.

CAPUT XI.

- De magia superstitiosa, seu de maleficio. 45.
- Quaest. I. Licet ne maleficum alio maleficio curare? 46.
- Quaest. II. Licetum ne est petere a maleficio ut maleficum auferat, cum tibi constat, illum posse medicis licitis ejusmodi maleficium tollere? 47.
- Quaest. III. Licet ne malefici signa destruere? ib.
- Quaest. IV. Maleficus qui demoni chirographum proprio sanguine subscriptum tradidit, debet ne illud redimere, ut veram peragere poenitentiam valeat? 48.

CAPUT XII.

- De lamis, sagis, & strigibus. 49.
- Quaest. I. Cur feminae praevigilantibus sint deditae? ib.
- Quaest. II. Cur vesulae praevigilantibus feminis praestigis, maleficisque dent operam? ib.
- Quaest. III. Cur Deus permittat ut lamiae, seu striges infanibus & juvenibus potius quam adultis nocent? ib.
- Quaest. IV. Transferuntur ne reapse striges de loco ad locum, an vero phantastica tantum illusionem mentis iste contingit? 50.
- Quaest. V. Potest ne demon mulieres sagas, sive viros in selem, mustellam, leporem, alioque bestias mutare? 51.
- Quaest. VI. Possunt ne demones jamis clausis introducere sagas in domos, & cubicula dilectorum? 52.
- Quaest. VII. Quo in loco conventus sagarum cum demonibus celebrentur; quidque in

ejusmodi conventiculis peragant? ib.

CAPUT XIII.

De penis constitutis in sagas, maleficos, eosque omnes qui pactum aliquod, expressum, aut tacitum cum demoniis inveniunt. 33.

DISSERTATIO III.

De tentatione Dei, de sacrilegio, & blasphemia.

CAPUT I.

Quid sit tentatio Dei? 54.

Quaest. I. Sit ne levis culpa tentare Deum, cum materia levis est? ib.

Quaest. II. Utrum tentet Deum ille qui probatione ferri candentis, aut aqua ferventis suam innocentiam manifestare contendit? 55.

Quaest. III. Tentat ne Deum ille qui, ut haereticum convertat, miraculum a Deo parandum in confirmationem veritatis catholicae offert? ib.

CAPUT II.

De sacrilegio, ejusque speciebus. 56.

CAPUT III.

De blasphemia. Quid, & quotuplex sit. 59.
Quaest. unic. Dissert. ne specie blasphemia in Deum ab ea qua est in Sanctis. ib.

CAPUT IV.

De gravitate blasphemiae, & de blasphemis ex habitu, & ira. 60.

Quaest. I. Est ne blasphemia genere suo peccatum mortale? ib.

Quaest. II. Est ne blasphemia peccatum omnium maximum? ib.

Quaest. III. Peccant ne qui ex inveterata consuetudine, & habitu pravo blasphemant? 61.

Quaest. IV. Peccat ne mortaliter qui inadvertenter blasphemat, quique ita habitualiter dispositus est, ut, etiam si adveniret, blasphemaret? ib.

Quaest. V. Blasphemia joco prolata, est ne peccatum mortiferum? 62.

CAPUT V.

De variis blasphemandi formulis in Deum, & Sanctos? ib.

Quaest. I. Sunt ne blasphemia ejusmodi locutiones: Non credo Deum, Nego Deum, Crucem, Evangelia, sacramenta, si ita non est? 63.

Quaest. II. Qui falsum jurat, est ne blasphemus? ib.

Quaest. III. Qui eodem impetu iracundia profert plures blasphemias, unum ne, an multiplex peccatum committit? ib.

CAPUT VI.

De penis in blasphemos constitutis, & de eorum iudiciis. 64.

Quaest. I. Qui blasphemos audit, stringitur ne eisdem ad iudicem deferre? ib.

Quaest. II. Quomodo se gerere debeat Confessorius cum blasphemis? ib.

Quaest. III. Quam penam imponere Confessorius blasphemis penitentibus debeat? ib.

Quaest. IV. Qui consuetudine blasphemandi tenentur, debent ne absolvi, antequam a consuetudine prava recesserint? 65.

LIBER QUARTUS.

IN DECALOGUM.

DISSERTATIO I.

De voto.

PRÆLOQUIUM. 66.

CAPUT I.

Haereticorum errores adversus vota. ib.

CAPUT II.

Recensentur opiniones damnatae, & laxiores nonnullorum recentiorum. 68.

CAPUT III.

Voti notio. Quae illius condiciones, ut licitum, & validum sit? 69.

Quaest. I. Quenam deliberatio requiritur ad votum? 70.

Quaest. II. An vota repentina debeant impleri? 71.

Q. III.

Quaest. III. An quandoque mortale peccatum committat qui precipitanter votum magno momenti edit? & An votum sic cum peccato emissum validum sit? 72.

Quaest. IV. An quando votum est de re levi, & obligat solum sub veniali, sufficit semplex deliberatio? 73.

Quaest. V. An ad votum sufficit deliberatio, seu libertas virtualis? ib.

Quaest. VI. An propositum firmum sit votum, vel aliquam habeat obligationem? ib.

Quaest. VII. An in promissione natura voti sita sit? & quomodo a proposito promissio haec differat? 74.

Quaest. VIII. Quodnam propositum requiritur ut votum validum sit? ib.

CAPUT IV.

Explicatur ultima definitio voti particula, promissio facta Deo, ut palam fiat, & quales dicatur, vota Sanctis fieri, & Prælati. 75.

CAPUT V.

De materia voto subjecta. Vera intelligentia illius particulae, de modo meliori, exponitur. Votum non nubendi validum declaratur. Opinio Leandri, & Astorum, docentium votum castitatis fieri nullum ob supervenientes tentationes, & lapsus, refutatur ut laxa, & improbabili. 76.

Quaest. I. An ea quae sunt lege sive humana, sive divina praescripta, possunt esse materia voti? ib.

Quaest. II. An promissio quae fit in baptismi susceptione, renuntiandi diabolo, & pompis ejus, sit votum? 77.

Quaest. III. Quomodo intelligenda sit illa particula, de meliori bono? ib.

Quaest. IV. An validum sit votum de materia opposita consiliis? 78.

Quaest. V. An votum contrahendi matrimonium sit validum? ib.

Quaest. VI. An qui concupiscentia stimulis exagitatus vocet matrimonium se contracturum, ut fornicationem, alioque libidinis affectus vitet, valide votent? 79.

Quaest. VII. An conjugatus, impeditus a peccatione debiti ob votum, aut incestum, aut cognationem spiritualem, possit petere, quoties vehementibus carnis stimulis agitur, ne periculo exponatur in gratia luxuria peccata labendi? 80.

Quaest. VIII. An votum castitatis, religionis, vel non nubendi, cui salubrius est matrimonium ob incontinentiam, sit validum, im-

pediatque matrimonium licite iniri? Item an ulla evadant ejusmodi vota senes emissi ob supervenientes libidinis vexationes? 81.

Quaest. IX. An validum sit votum de non vivendo? 82.

Quaest. X. An votum non petendi dispensationem, commutationem, aut irrationem sit validum? 83.

Quaest. XI. An qui votum edunt non petendi commutationem, possint petere dispensationem, aut irrationem? 88.

CAPUT VI.

Res indifferentes, inutiles, vitiosae, impossibiles, non sunt voti materia. Variæ questionum culae explicantur. 89.

Quaest. I. An votum abscjus rei cujus executionem peccatum est, validum sit? ib.

Quaest. II. An votum agendum tauris in honorem alienius Sancti sit validum? 91.

Quaest. III. An validum sit votum quo mulieres votent non petere capillos tali aut tali die? 92.

Quaest. IV. An votum molinarum vigiliarum, & non ingrediendi mare, validum sit? ib.

Quaest. V. An votum emissum de re bona ob finem pravam validum sit? ib.

Quaest. VI. An votum offerendi Deo muvus bonum ob effectum malum jam obtentum, vel obtinendum, validum sit? V. g. Vocem me tot Missas celebraturum, tot elemosinas erogaturum, si ex lite, bello, aut ludo injusto victor evasero: si beneficium simoniacè obtinueris; si fratrem occidero, ut illius hereditatem acquiram; si in furto, aut in homicidio non fuero comprehensus; si filium ex adulterio, aut concubinato suscepero. 94.

Quaest. VII. An votum rei bona ob finem indifferentem, & ob finem assequendi res temporales sit validum? 97.

Quaest. VIII. Quodnam peccatum committit qui quod malum est, Deo votis promittit? 98.

Quaest. IX. An qui votum faceret peccandi moraliter sine animo implendi, peccaret mortaliter? ib.

Quaest. X. An res impossibilis sit voti materia? ib.

Quaest. XI. An votum partim de re impossibili, partim de possibili, seu de materia partim apta, & partim inepta, validum sit? ib.

Quaest. XII. An qui vovit edificare Ecclesiam, si nequeat totam, ad partem teneatur, 8 4

- cur, aut in alia Ecclesia capellam construere, vel quoddam aliud Ecclesie offerre? 99.
- Quaest. XIII. Quando votum est de materia mixta, partim bona, & partim mala, ad quid votum teneatur? 100.
- Quaest. XIV. An votum dispensative factum, cuius altera pars apta, altera inepta sit, puta dum votum est Religionem, aut firmitatem, validum sit? 101.
- Quaest. XV. An votum eandem Romam nudum valeat? 101.
- Quaest. XVI. An votum non ludendi validum sit? 101.
- Quaest. XVII. An validum sit votum numquam peccandi? 102.
- Quaest. XVIII. An validum sit votum vitandi omnia peccata venialia? 103.
- Quaest. XIX. Quid dicendum de his duobus votis? 104.

CAPUT VII.

De votorum distinctione, & multitudine. ib.

DISSERTATIO II.

Quanta sit voti obligatio. De voto dubio, indeterminato, vel errore extorto, conditionali, & peccati.

CAPUT I.

- Obligatio voti exponitur. Cuiusnam virtutis sit, religionis, an alterius? Debet ne materis parvitas, & an hac obligatio ad alios transire valeat? 107.
- Quaest. I. An voti obligatio pertineat ad virtutem fidelitatis, seu religionis, an etiam ad illam virtutem ad quam attinet materia promissa? 107.
- Quaest. II. Majoris ne meriti sit opus aliquod voti lege sibi exequendum sumere, an sine voto? 108.
- Quaest. III. An parvitas materia in voto detur? 109.
- Quaest. IV. An transgressio voti sit mortalis, quando tota illius materia, licet absolute parva, omittitur? 109.
- Quaest. V. An votum possit graviter se obligare in materia levi, aut leviter in materia gravi? 111.
- Quaest. VI. An votum vitandi peccatum veniale obliget sub mortali? 113.
- Quaest. VII. An qui violat plura vota in materia levi eodem die, peccet mortaliter? 113.
- Quaest. VIII. An qui votis recitare per plures annos quotidie unum Pater, & Ave,

peccet mortaliter, si per plures annos quotidie omittat talem precem? 115.

CAPUT II.

- An voti obligatio impleri possit per alias, & transeat ad heredes? 116.
- Quaest. I. An vota priventur filios obligent; & an vota facta per procuratorem teneant? 116.
- Quaest. II. An votum possit, vel teneatur per alium implere votum suum personale, quod per seipsum implere nequit? 117.
- Quaest. III. An votum qui sua culpa factus est impotens ad observandum votum personale, teneatur per alium implere? 117.
- Quaest. IV. An vota realia impleri possint per alium, etiam infirmo, & invito votente? 117.
- Quaest. V. An votum factus pauper, ut impleat votum reale, teneatur, ab amicis pecunias petere, aut artem suscipere quae suum deceat statum, aut pecuniam sibi dono oblatam acceptare, ut voto faciat factus? 118.
- Quaest. VI. An satisfaciatur voto qui tem promissam altari exhibet, si hic rem acceptam omittat offerre? 118.
- Quaest. VII. An votum mixtum, constans ex personali & reali, per alium impleri valeat? 118.
- Quaest. VIII. An factus impotens ad votum solvendum teneatur adhibere compensationem? 119.
- Quaest. IX. An heredes teneantur ad vota personalia testatorum? 119.
- Quaest. X. An heredes teneantur ad solvenda vota personalia defuncti, posito quod testator id eis praecepit? 119.
- Quaest. XI. An heres, sine voluntarius, sine necessarius, cogi possit sub pena privationis hereditatis, & excommunicationis ad solvenda vota realia testatoris? 119.
- Quaest. XII. An si testator non imponat heredi onus solvendi vota sua realia, aut si expresse dicat, se nolle heredem suum ad eadem realia vota obligare, teneatur nihilominus heres ad illa solvenda? 119.
- Quaest. XIII. An heres teneatur solvere vota realia ante aditam hereditatem, vel ultra vires hereditatis in casu quo inventarium non fuerit, & per iudicis sententiam declaratus sit obnoxius solutioni, & ad eandem condemnatus? 120.
- Quaest. XIV. An heres cum detrimento sua legitime solvere teneatur vota realia testatoris? 121.
- Quaest. XV. An heres possit, & debeat, si

nova

- non possit per se, implere per alium vota realia testatoris; & an possit impetrare commutationem a Confessorio? 121.
- Quaest. XVI. An Monasterium, iure hereditario succedens in bona Religiosi professi, teneatur solvere vota realia quae professus in saeculo emiserat, & non solverat? 122.
- Quaest. XVII. Quo ordine solvenda sunt ab herede vota realia comparata ad debita, & legata? 123.
- Quaest. XVIII. Si testator pluribus votis sit obstrictus, & hereditas omnibus solvendis sit impar, quoniam heres solvere debet? 123.
- Quaest. XIX. An quando plures sunt heredes, quisque in solidum teneatur vota defuncti solvere? 124.
- Quaest. XX. An donatarius teneatur vota donantis exequi? 124.
- Quaest. XXI. An legatarius teneatur implere vota realia legantis? 124.
- Quaest. XXII. Quando Princeps ob perduellionis crimen mortis pena plectitur votentem, ejusque bona sibi addicit, teneatur ne Princeps, seu sibi vota realia solvere? 125.

CAPUT III.

De tempore quo votum implendum est. ib.

- Quaest. I. Quando votens tempus non assignavit pro voti executione, quo tempore illud implere debet? 125.
- Quaest. II. An votum non impletum tempore designato, designat obligare? 126.
- Quaest. III. An votens teneatur prevenire tempus designatum pro voti obligatione? 127.
- Quaest. IV. An qui votis Deo, dare hospitali servum, si illum occiderit, teneatur alium substituere? 128.

CAPUT IV.

De voto dubio. Quando votens dubius de voto implere illud debeat. ib.

- Quaest. I. An certus de voto, & dubius de executione, teneatur ad executionem? 130.
- Quaest. II. An dubitans de quantitate rei promissae, scilicet centum ne, an quinquaginta voterit, teneatur reddere centum? 130.
- Quaest. III. An qui votis dare Ecclesiae calicem, dubitat vero, cuius materis, argenteae ne, an aureae calicem promiserit, teneatur dare aureum calicem, vel argenteum? 131.
- Quaest. IV. An qui votis se non accessurum ad feminam, dubitat vero de accessu fornicationis, Tom. III.

- catio, an conjugali, teneatur solum abstinere a fornicario concubitu? 131.
- Quaest. V. An qui dubitat utrum emiseric votum ante septennium, seu perfectum usum rationis, teneatur votum servare? 131.
- Quaest. VI. An certus de promissione, & dubius de animo se obligandi, teneatur ad votum implendum? 132.
- Quaest. VII. An qui votum metu extortum emisit, presumpsit debeat in casu dubio non habuisse intentionem se se obligandi? 132.
- Quaest. VIII. An, si votens dubitet utrum in praefato eventu verborum amphibolia, vel mentis restrictione usus fuerit, obnoxius sit voto, vel juramento? 132.
- Quaest. IX. An qui dubitat, num votum emiseric tempore somni, aut ebrietatis, aut phrenesis, presumendus sit tempore sane mentis votum suum edidisse? 133.
- Quaest. X. An iratus, vel perturbatus emittens votum, si postea dubitet se habuisse necessarium usum rationis, teneatur voto, potissimum si, sedata iracundia, ipsum emisit voti votentis solvere? 133.
- Quaest. XI. An, dum quis dubitat, materiam voti esse inhonestam, aut malam, teneatur servare votum? 133.
- Quaest. XII. An in voto conditionali dubitans de conditione teneatur votum implere? 133.

CAPUT V.

Quomodo interpretanda sunt vota indeterminata. ib.

- Quaest. univ. An votum indefinitum tum quoad quantitatem, tum quoad qualitatem, validum sit? 134.

CAPUT VI.

Plures casus de votis indeterminatis quantum ad materiam quantitatem, vel qualitatem resolvuntur. ib.

- Quaest. I. Qui votis abstinentiam a vino, teneatur abstinere a cervisis, aliisque liquoribus & vino expressis? 134.
- Quaest. II. Qui votis abstinentiam a vino ob finem temperantiae, & ut se voluptate illius potus prioret, peccaverit ne mortaliter, si aliquid vini potaverit? 135.
- Quaest. III. An qui votis jejunare, astringatur jejuniu ecclesiastico? 136.
- Quaest. IV. An vi praefati voti teneatur abstinere a sacrificiis saltem in quadragesima? 136.

Quaest. V. An votens jejunare, nullo prescri-
to dierum numero, satisfaciatur voto unico je-
junio? 137.

Quaest. VI. An qui votit plura jejunia, sa-
tisfaciat his jejunando? ib.

Quaest. VII. An qui votit jejunare per men-
sem integrum, teneatur etiam diebus domini-
cis servare jejunium? ib.

Quaest. VIII. An, si quis voveret jejunare
die dominico, votum esset validum? ib.

Quaest. IX. An qui votit jejunium in pane
& aqua peragendum, votum violaret semel
bibendo vinum: & an post votum vini
potum sapiat absque voti transgressione vi-
num saepius bibere? ib.

Quaest. X. An qui votit jejunare in pane
& aqua, possit comedere passillas, vel ego
maccharones? 138.

Quaest. XI. An qui votum edidit jejunandi
omnibus festis festis, aut sabbatis per an-
num, teneatur etiam jejunare, quando his
diebus festum recurrit Nativitatis Domini?
ib.

Quaest. XII. Quomodo obligetur qui fecit duo
vota contraria, puta comedendi panem pa-
nem die veneris, & non comedendi panem
in vigilia alicujus Sancti, qua quandoque
incidit in eandem festam foriam? ib.

Quaest. XIII. An qui votit recitare Rosa-
riam, teneatur illud integrum recitare: &
an satisfaciatur, si mentaliter tantum illud
percurat? 139.

Quaest. XIV. An qui votit audire Missam
quotidie, satisfaciatur diebus festis unam au-
diendo? ib.

Quaest. XV. An puella quae votit virginita-
tem, teneatur eam servare post perpetratum
primum actum turpem? ib.

Quaest. XVI. An qui votit peregrinationem
absolutam, satisfaciatur peregrinatione equestri?
140.

Quaest. XVII. An satisfaciatur praefato voto,
si mercede conductus, vel timore coactus,
aut alterius negotii, vel curiositatis causa
peregrinationem susciperet? ib.

Quaest. XVIII. An qui votit Religionem,
aut suscipere ordines sacros, teneatur servare
e castitate? ib.

Quaest. XIX. An qui votit elemosynam non
determinando quantitatem, vel qualitatem,
teneatur ad magnam, aut parvam quantita-
tem? ib.

Quaest. XX. Qui unum ex suis vestis arger-
teis, vel seruis, vel animalibus Deo votit,
quid reddere astringitur? 141.

Quaest. XXI. Si promiseris rem determinatam
aut ex duabus Ecclesiis, cuiam adbas tra-
dere in casu quo ignores cuiam promissa-
ris? ib.

CAPUT VII.

De votis errore, aut metu extortis. ib.

Quaest. I. An error circa substantiam voti red-
dat votum invalidum? 142.

Quaest. II. Unde colligendum sit, circumstan-
tias esse causam tantum impellentem, non
principalem voti: seu redundare, aut non
redundare in substantiam objecti voto pro-
missi? 143.

Quaest. III. An votum metu extortum sit va-
lidum? ib.

CAPUT VIII.

De voto conditionali, & pariali. 145.

Quaest. I. Quanam sint conditiones generales
quae in quocumque voto absoluto reperitur,
quaeque particulares quae votum efficiunt con-
ditionatum? ib.

Quaest. II. Quid sit votum conditionatum, &
an pariali si efficiat semper votum condi-
tionatum? ib.

Quaest. III. An votum sub conditione de praesenti,
preterito, aut futuro necessario, vel
impossibili sit validum? 146.

Quaest. IV. An conditio turpis contra substan-
tiam voti illud irritet? ib.

Quaest. V. Quando votum sub conditione futu-
ra contingenti honesta, & possibili obliget:
& an sufficiat pars conditionis imperitae:
& num aliqua conditio adiecta possit praesens
emissum votum? ib.

Quaest. VI. An satis sit conditiones simpliciter
equivocenter, ut votum obliget: vel ne-
cesse sit ut impleantur in specifica forma?
ib.

Quaest. VII. An peccet contra votum qui
conditionem sub qua votum emisit, impedit
ne eveniat: & an debeat eventum illius
expectare? 147.

Quaest. VIII. An, si vovens sua malitia im-
pediat necessitas conditiones ab alieni volun-
tate pendentes, teneatur voto, vel liber ab
eodem remaneat? 148.

Quaest. IX. Quid sit votum conditionatum pa-
riale: & an sit validum? 149.

Quaest. X. An, quando transgressio voti po-
nalis culpa vacat ex invincibili ignorantia,
obligetur vovens subire poenam transgressio-
nis appositam? ib.

Quaest. XI. An qui mortale peccatum commis-
it

si contra votum, si immemor voti sit, ob-
ligetur ad poenam? ib.

Quaest. XII. An in voto duplici pariali, si
quis absolutor a voto, absolvetur quoque a
poena, quam nondum incurrit? ib.

Quaest. XIII. An absolutus a voto, consecratur
absolutus etiam a poena contracta in trans-
gressione primi voti: & an in petitione dis-
pensationis explicandum sit utrumque vo-
tum? ib.

Quaest. XIV. An qui votit vitare aliquod,
puta ludum, sub tali poena, toties teneatur
ad poenam, quoties lusit? ib.

CAPUT IX.

De voto assumendi statum religiosum. 150.

§. I.

Quomodo interpretanda sint sequentia vota. ib.

Quaest. I. Quid dicendum de hoc voto: Pro-
mitto me ingressuram Religionem, nisi
Deus aliter de me statuerit? ib.

Quaest. II. Quomodo explicandum est votum
istud: Voveo me ingressuram hanc Reli-
gionem, si quam intravero? 151.

Quaest. III. Validum ne sit hoc votum: Vo-
veo nullam personam obitaculo inhi futu-
ram, quinomes Religionem ingrediar, vel
aliquid aliud faciam? ib.

Quaest. IV. An teneatur ad Religionis ingres-
sum qui votum emisit volens Religionis
ingressum? ib.

Quaest. V. An votum moriendi in Religione
sit votum Religionis? 152.

Quaest. VI. An votum vitae eremiticae, & so-
litariae obligationem inducat? ib.

De obligatione voti assumendi statum religiosum.

Quaest. I. An qui votit absolute Religionem,
votum implet, si habitum assumat equitum
B. Jacobi, Calatravae, Alcantarae, & Monte-
tejae? ib.

Quaest. II. An saltem impleatur votum Reli-
gionis, si habitus assumatur equitum D.
Joannis? ib.

Quaest. III. An saltem ejusmodi votum im-
pletur per ingressum in Religionem Cleri-
corum ordinum militarium? ib.

Quaest. IV. An vovens Religionem voto stric-
tissimam, si ingrediatur Religionem relaxa-
tam? ib.

Quaest. V. An qui votit ingredi Religionem
strictiorem, satisfaciatur sua obligationi laxio-
riore ingrediendo? 153.

Quaest. VI. An qui votis Religionem strictio-
rem, & professus fuit in laxiori, sive in
hac perseverare valeat? ib.

Quaest. VII. Utrum satisfaciatur voto ingredi-
endi Religionem strictiorem, si ingrediatur laxio-
riorem, qua privilegium postpositum fateat
recipiendi eos qui converterunt strictiorem? 154.

Quaest. VIII. Quid praesertim teneatur qui in-
definito Religionem votit? ib.

Quaest. IX. Qui votit ingredi hunc sigillatim
Conventum, qui repulsam ferat, teneatur ne
alia adire Convobia? 155.

Quaest. X. Vovens semel legitime rejectus a
Monasterio, vel Religione, teneatur ne ad
illam amplectendam, si postea ab eadem
Religione, vel Monasterio invitetur? ib.

Quaest. XI. Praelatus regularis repellere ne li-
cite valeat eadem regulatorem eum qui voto
Religionis ac eum qui nullo devincitur vo-
to? ib.

Quaest. XII. Qui votit Religionem, ut in
eadem Clericus esset, liber ne a voto est,
si Religio vult eum admittere nisi ut lai-
cum? 156.

Quaest. XIII. Spiritus ignorans constitutionem
Sixti V. qua spiritus a gradibus, & digni-
tariis repelluntur, vovet Religionem: co-
gnita constitutione, teneatur ne votum im-
plere? ib.

Quaest. XIV. Qui votit Religionem in statu
sacerdotali, teneatur ne grammaticam addi-
scere, cum ob illius ignorantiam non ad-
mittatur? ib.

Quaest. XV. Qui, voto Religionis emissio,
contrahit matrimonium, vel concubina, &
confirmato matrimonio, vovet Religionem,
quid peragere debet? 157.

Quaest. XVI. Implet ne votum Religionis qui
Episcopatum suscipit? ib.

§. II.

De debito quo astringitur perseverare in Reli-
gione qui illam votit. ib.

Quaest. I. Qui intravit Religionem animo exe-
cundi, satisfaciatur ne voto? ib.

Quaest. II. Qui Religionem intraret animo
execundi, simulque cum proposito Deum orandi
ut illius cur immutaret, satisfaceret ne
voto? 158.

Quaest. III. Qui votum emisit ingrediendi,
& statim executum, vel cum expressa inten-
tione fruendi libertate a jure Novitii con-
cessa, ad quid teneatur? ib.

Quaest. IV. Qui votit Religionem absolute,
nihil sive de perseverantia, sive de egressu
cogitans, satisfaciatur ne voto, si ingrediatur
Re-

Religionem, & factu experimento, absque
ulla causa, sed sola libertate ceteris can-
didatis voto solutus concessa, egredietur? ib.
Quaest. V. Quoniam sunt iustae causae resisten-
di a Religionem? 150
Quaest. VI. Qui ultra votum Religionis votum
quoque perseverantiam in eadem, tenuerit
ne ita perseverare, ut si ex iustis causis
eum recedere contingat, debeat denno eam
ingredi? ib.
Quaest. VII. Qui voto perseverandi in Reli-
gione ligatus expulsus est, tenetur ne in
seculo remanens castitatem servare? ib.

§. IV.

De tempore quo iurat necessitas implendi vo-
tum Religionis. 160.
Quaest. I. Qui voto Religionis obstrictus est,
peccat ne mortaliter, si ingressum suum per
animum intergram differat? ib.
Quaest. II. Qui tempus definitum pro voti sui
executione, tenetur ne intra praefinitum tem-
poris intervallum suum votum implere? ib.
Quaest. III. Quomodo se gerere debet votum
in executione voti, si tempus definitum lat-
itudinem excipiat? 161.
Quaest. IV. Qui tempore designato votum vo-
ta implevit, tenetur ne elapso tempore illud
implere? ib.
Quaest. V. Qui votum Religionem ob aliquam
pecuniariam finem, vel dependenter ab ali-
qua conditione, est ne a voti obligatione
absolutus, cessante voti fine, vel conditio-
ne? ib.
Quaest. VI. Qui voto conditionali ligatus
sponte impedimenta apponit ne conditio ve-
niat, liber ne a voto evadit? ib.

DISSERTATIO III.

CAPUT I.

De iis qui votum edere valent. 163.
Quaest. I. Vota Religioform sine Praelati li-
centia emissam de materia honesta, quae nec
iurisdictionem, nec ordinem nullo modo per-
turbat, sunt ne valida? ib.
Quaest. II. Valida ne essent vota quae Reli-
giosi ederent de rebus, sive a Regula, &

confituitur iobibus, sive superiorum precepto ve-
ritis? 164.
Quaest. III. Validum ne votum est editum a
Praelatis Regularium clarissimi elemfyo-
nam? 165.
Quaest. IV. Valida ne sunt vota subditorum
Regularium edita sine licentia Praelatorum
clarissimi in elemofynam quidquam de bi-
nis, ipsis ad usum concessis? ib.
Quaest. V. An Ecclesia valeat leges ferre,
quibus aliqua persona ad votandum inhabi-
les declaratur? ib.
Quaest. VI. An Episcopi votum possunt abdi-
cationem Episcopatus, vel ingressum Reli-
gionis, summo Pontifice inconsulto? 166.
Quaest. VII. Possunt ne Episcopi, inconsulto
summo Pontifice, peregrinationem votum? ib.
Quaest. VIII. An Parochi vel Beneficarii res-
picientis vinculo adstricti, possunt Religionem
votum, eamque ingredi, proprio Episcopo
inconsulto? 167.
Quaest. IX. An Deus, Christus Dominus, &
Angeli vota elicere valeant? ib.

CAPUT II.

De cessatione votorum ob causam finalem ces-
sationem, remque mutationem. ib.
Quaest. I. An, cessante causa movente, ces-
sant votum, & iuramentum? ib.
Quaest. II. Cessat ne votum, cessante causa
fidei movente proxima ob culpam ipsius
votantis? 168.
Quaest. III. An notabilis rerum mutatio, quae
materiam promissam vel in se, aut iuxta
communem existimationem, diversam efficiat,
satis sit ad votum irritandum? 169.
Quaest. IV. Quoniam materia mutatio dicenda
sit notabilis, adeo ut valeat voti vinculum
solvere? ib.
Quaest. V. Irritatur ne votum ea rei promissa
mutatio quam si votans tempore quo votum
edit, cognovisset, a voto abstinisset? ib.
Quaest. VI. Religiosus, professione emissam,
iuxta ad regiam coronam acquirit: liber ne
a voti vinculo evadit? 170.

CAPUT III.

De votorum irratione, atque de iis quibus
ineff. eadem irritandi facultas. ib.
Quaest. I. An pro licita votorum irratione
causa aliqua requiratur? 171.
Quaest. II. An facultas voti irritandi iuri-
sit positivi vel naturalis? ib.
Quaest. III. Quibus conveniat potestas irritan-
di vota?

Quaest. IV. Tenetur ne superior vota irritan-
da in specie cognoscere? 173.
Quaest. V. Potest ne superior vota irritare,
Subditi repugnantibus? ib.

CAPUT IV.

De potestate quam habent Praelati Regularium
ad irritanda subditorum vota. ib.
Quaest. I. Vota interna Regularium, quae re-
gimen nullo modo perturbant, nec Religio-
nis observantiam, irritari ne queunt a Prae-
latis eorumdem? ib.
Quaest. II. Qui sunt Praelati qui haec subdi-
torum Regularium vota irritare valent? 175.
Quaest. III. An Legati a latere, & Congre-
gationes Cardinalium vota Religiosorum ir-
ritare valent? ib.
Quaest. IV. An Praelati, seu Superiores secu-
larium, quos Superiores, Vicarios, Proclo-
nes, & penes Monachos Priores, alisque
nomibus vocare solent, hanc habeant pote-
statem vota irritandi? ib.
Quaest. V. An Abbatissae, seu Priorissae sua-
rum Monialium vota irritare valent? ib.
Quaest. VI. Praelati Regularium valent ne
Novitiorum vota irritare? ib.

CAPUT V.

Quae vota filiorum possunt parentes, tutores,
& curatores irritare? 176.
Quaest. I. An vota filiorum impuberum irri-
tae parentes valeant? ib.
Quaest. II. An parentes irritare vota possunt
personalia filiorum qui pubertatem sunt as-
secuti? 177.
Quaest. III. An vota impuberum, semel con-
firmata a patre, possunt deinceps a patre
irritari? ib.
Quaest. IV. An vota realia filiorum puberu-
m patrem irrationi subiecta sint? 178.
Quaest. V. An pater irritare possit vota realia
filiorum, quae sunt de bonis castrensibus? ib.
Quaest. VI. An idem dicendum de votis edi-
tis circa bona adventitia? ib.
Quaest. VII. Tutores, & curatores possunt ne
impuberum, & minorum vota irritare eo-
modo quo patres possunt irritare vota filio-
rum? ib.
Quaest. VIII. An curator, datus majori ob
culpam prodigalitatis, eiusdem vota realia
irritare valeat? 179.
Quaest. IX. An mater potestatem habeat filio-
rum, aut filiarum irritandi vota? ib.
Quaest. X. Mortuo, aut procul distante patre,

potest ne mater filiorum vota irritare, et-
iamsi avus existat tutor, aut curator filio-
rum? 180.
Quaest. XI. An mater, mortuo patre, & de-
ficientibus avo ac tutore, possit filiorum
impuberum vota irritare? ib.
Quaest. XII. An deficientibus parentibus, tu-
tore, & curatore, valeant avus, avia, ceteri-
que ascendentes vota filiorum impuberum,
vel minorum irritare? ib.
Quaest. XIII. An tutor, curator, vel mater
vota filiorum impuberum possint, transacta
pubertate etiam post multos annos, quom-
admodum potest pater irritare? ib.
Quaest. XIV. An magistri discipulorum, do-
mini serorum, heri famulorum vota perso-
nalis in impubertate emissam irritare queant?
ib.

CAPUT VI.

De votis uxorum. 181.
Quaest. I. An maritus possit omnia uxoris vo-
ta matrimonio contracto emissam irritare?
ib.
Quaest. II. Potest ne maritus vota, & iura-
menta uxoris de operibus preceptis irritare?
182.
Quaest. III. An maritus valeat irritare votum
non petendum debitum, emissam ab uxore
absque suo consensu? 182.
Quaest. IV. An maritus irritare valeat cas-
tissimam votum quod uxor ex illius consensu
emissam? ib.
Quaest. V. Quando uterque conjux mutuo con-
sensu votum, vel jurat castitatem, valet ne
maritus uxoris votum irritare? ib.
Quaest. VI. Si post castitatis votum, delibe-
rato, mutuoque consensu emissam, rei
conjugali sacrilegiam navaverint operam,
poterit ne maritus votum uxoris irritare?
ib.
Quaest. VII. Quando uterque conjux mutuo
consensu Religionem votum, potest ne alter
tantum, aut uterque consensu mutuo votum
issum irritare? 183.
Quaest. VIII. Quae uxor ante contractum
matrimonium emittit, implenda tamen ma-
trimonio nullo, valet ne maritus irritare?
ib.
Quaest. IX. Vota quae implenda post dissolu-
tum matrimonium uxor edit, valet ne ma-
ritus irritare? ib.
Quaest. X. An uxor queat aliqua mariti vota
irritare? ib.
Quaest. XI. Votum emissum a marito non pe-
tendi

- tendi debitum valet ne uxor irritare? 184.
 Quæst. XII. Prefatum mariti votum licitum
 ne foret, ac prudens? ib.
 Quæst. XIII. An uxor possit irritare votum
 quod maritus emisit, ferendi habitum Ere-
 mica, vel aliquis Religionis? ib.
 Quæst. XIV. Valet ne uxor irritare mariti
 vota erogandi amplas elemosinas, prolixas
 preces fundendi, crebra jejunia paragendi?
 ib.
 Quæst. XV. Potest ne uxor votum longe pe-
 grinationis a marito emissum irritare - ib.

CAPUT VII.

De potestate dominorum in vota servorum.
 185.

CAPUT VIII.

- De votorum relaxatione vi dispensationis. 186.
 Quæst. I. An in Ecclesia sit facultas dispen-
 sandi ab obligatione votorum, & juramen-
 torum? ib.
 Quæst. II. Penes quos resideat hæc facultas
 dispensandi ab obligatione votorum? ib.
 Quæst. III. Quid sit dispensatio voti? 187.
 Quæst. IV. Quomodo hæc vinculi ablatio effi-
 ciatur? ib.
 Quæst. V. Qui facultate dispensandi vota po-
 nitur, valet ne quoque eadem commutare?
 ib.

CAPUT IX.

- Quibus jure ordinario potestas dispensandi in
 vota conceditur. 188.
 Quæst. unic. An qui aliis dispensationem valet
 a voto concedere, possit quoque sibi ipsi
 idem applicare privilegium? ib.

CAPUT X.

- De potestate Prælatorum regularium in dispen-
 sandis votis subditorum. 189.
 Quæst. I. An Prælati regulares dispensare va-
 leant in subditorum votis emissis cum licen-
 tia majorum Prælatorum? ib.
 Quæst. II. An Prælati regulares cum suis
 Novitiis in votis dispensare valeant? ib.
 Quæst. III. An Prælati regulares dispensare
 valeant cum suis subditis in voto transen-
 di ad altiorum Religionem? ib.

CAPUT XI.

De potestate Confessoriarum regularium in dis-
 pensandis votis hominum secularium. 190.

CONCLUSIO.

Falsa est sententia que privilegium concedit
 Regularibus dispensandi in votis omnibus
 non reservatis summo Pontifici. 193.

CAPUT XII.

De votis summo Pontifici reservatis. Vera
 istius reservationis interpretatio. 194.

- Quæst. I. An juramenta Deo facta, castita-
 tis, Religionis, & trine peregrinationis
 sint eodem modo ac vota summo Pontifici
 reservata? 196.
 Quæst. II. An Episcopi, & Prælati habent
 jurisdictionem quasi episcopalem, necessi-
 tate urgente, valeant in quinque præfatis
 votis dispensare? ib.
 Quæst. III. An hæc votorum reservatio late,
 vel stricte sit interpretanda? 197.
 Quæst. IV. An qui ederet vota castitatis aut
 Religionis expressa intentione se se obligan-
 di tantum sub veniali culpa, essent reserva-
 ta Pontifici? ib.
 Quæst. V. An, si præfata vota essent edita
 ex metu etiam levi, reservata dictanda forent?
 ib.
 Quæst. VI. An, si dubium sit aliquod injus-
 tum votum, vel ejus reservatio, judican-
 dum sit votum non esse reservatum? ib.
 Quæst. VII. An votum non contrahendi ma-
 trimonium sit reservatum? ib.
 Quæst. VIII. An Episcopus vi consuetudinis
 possit facultatem concedere petendi debitum
 conjugale ei qui voto castitatis devinctus
 matrimonium contraxit? ib.
 Quæst. IX. An votum castitatis conjugalis sit
 reservatum? ib.
 Quæst. X. An votum Religionis non approba-
 te sit reservatum? ib.
 Quæst. XI. Quomodo intelliguntur reservata
 vota triplis peregrinationis? 198.
 Quæst. XII. An votum emissum cum aliqua
 circumstantia sit reservatum, quod omnia
 circumstantia, remanet integrum? ib.
 Quæst. XIII. An votum disjunctivum sit re-
 servatum? ib.
 Quæst. XIV. An sequentia vota sint refer-
 vata: Si Iulero, si in peccatum lapsus
 fue-

- ruero, voveo castitatem. Si pater meus
 obierit, ingrediatur Religionem? ibid.
 Quæst. XV. Quando summus Pontifex votum
 reservatum, puta castitatis, commutat in
 aliud pium opus, puta jejunium, opus istud
 est ne reservatum? 199.
 Quæst. XVI. An, quando præfata quinque
 vota non sunt reservata, quia ex aliqua
 parte vel consensus, vel conditionis, vel
 materie non integra, claudicant, sint subje-
 cta potestati Confessoriarum regularium?
 ib.
 Quæst. XVII. Qui recipit facultatem per bul-
 lam, aut jubileum dispensandi, aut com-
 mutandi omnia vota, potest ne relaxare et-
 iam reservata? ib.

CAPUT XIII.

- Ad validam, licitamque dispensationem causa
 rationabilis necessaria est. 200.
 Quæst. I. An quando causa dispensandi dubia
 est, Prælati valeat dispensare? 201.
 Quæst. II. An valida sit dispensatio bona fi-
 de tam ex parte postulantis petita, quam
 ex parte concedentis concessa, quando po-
 stea deprehenditur, causam quam utraque
 pars legitimam existimabat tempore petiti-
 onis, ac concessionis, reipsa falsam esse, &
 nullam? ib.
 Quæst. III. Quanam sint cause legitime dis-
 pensationem impediendi? 202.
 Quæst. IV. An sola imperfecta deliberatio vo-
 ventis causa sufficiens sit ad dispensationem
 et concedendam? ib.
 Quæst. V. An imperfecta deliberatio orta ex
 timore mortis, naufragii, alteriusve gravis
 periculi, sufficiens regulariter sit ad voti
 dispensationem? 203.
 Quæst. VI. An difficultas executionis voti
 sufficiat pro concedenda voti dispensatione?
 ib.
 Quæst. VII. An dubium de voto emissio justa
 causa sit obtinenda dispensationis? 204.

CAPUT XIV.

- De votorum commutatione, ac de illis qui vo-
 ta commutandi facultatem habent. ib.
 Quæst. I. An quis propria auctoritate valeat
 suum votum commutare in bonum evidenter
 melius? 205.
 Quæst. II. An qui votum unum ingredi Reli-
 gionem, valeat propria auctoritate aliam a-
 que bonam intrare? 208.

- Quæst. III. An in rebus qua usu consumuntur,
 possit unum pro alia voto promissa sub-
 stitui? ib.
 Quæst. IV. An qui votum tradere situm de-
 terminatum Religioni, possit alterum gra-
 pria auctoritate offerre? 209.
 Quæst. V. An laicus, vel Clericus conjuga-
 tæ sapa sit jurisdictionis commutandi vo-
 ta? ib.

CAPUT XV.

- Quam equalitatem servare debeant legitimi
 votorum commutatores; & que cause re-
 quirantur, ut legitima sint commutatio.
 ib.
 Quæst. I. An in mera votorum commutatione
 equalitas materia servanda sit? ib.
 Quæst. II. Que causa requiritur ad licitam,
 validamque commutationem? 210.
 Quæst. III. Quanam causa requiritur, quan-
 do votum commutatur in æquale bonum?
 211.
 Quæst. IV. An commutatio in rem æqualem
 sine causa facta sit invalida? ibid.
 Quæst. V. An commutatio voti in minus bo-
 num absque rationabili causa sit invalida?
 ib.
 Quæst. VI. Quodnam peccatum committat
 Prælati absque causa legitima votum com-
 mutans in minus, aut æquale bonum?
 212.
 Quæst. VII. An presumenda sit dispensatio
 permixta commutationi, cum commutatio
 appareat illegitima, utpote manifeste in rem
 minorem? ib.

CAPUT XVI.

- De commutatione votorum vi jubilei, aut bul-
 læ cruciatæ. ib.
 Quæst. I. An hæc commutatio fieri debeat in-
 tra, aut extra confessionem? 213.
 Quæst. II. An vi jubilei, vel bullæ fieri in
 minus commutatio possit? ibid.
 Quæst. III. An vi jubilei, vel bullæ possint
 commutari vota Religionis, & castitatis,
 necessitate urgente? ib.
 Quæst. IV. An votum, sive juramentum ero-
 gandi elemosinam Ecclesiæ, aut pauperi
 determinatum, possit post illius acceptationem
 commutari virtute jubilei, aut bullæ cruciatæ?
 ib.
 Quæst. V. An qui semel lucratus est jubi-
 leum, possit post illud commutationem vo-
 torum

rorum obtinere? ^{ib.}
 Quæst. VI. Si quis principio hebdomade publicari iubili communitari sibi vota curaverit animo lucrandi iubilæam, sed postea aut negligentia, aut obliuione opera pro suscipiendo iubileo necessaria omiserit, atque adeo illud minime adeptus fuerit, consistit ne talis communita? ^{214.}
 Quæst. VII. Peccat ne Confessarius qui postulat renuit tempore iubili vota commutare? ^{ib.}

CAPUT XVII

De regressu ad priorem materiam post voti commutationem factam, & acceptam a coeunte. ^{ib.}
 Quæst. I. An quando votum commutatur in aliam materiam, extinguatur prior obligatio? ^{ib.}
 Quæst. II. An, facta voti commutatione, teneatur coeuentus voti priorem materiam, si materia substituta facta sit impossibilis, vel ipse sua culpa eam prestare omiserit? ^{ib.}
 Quæst. III. Facta voti commutatione, & a coeunte acceptata, liberum ne ille est ad priorem reuere materiam? ^{215.}

CAPUT XVIII.

Regule seruandæ in votorum commutatione. ^{216.}

LIBER QUINTUS
IN DECALOGUM.

PRÆLOQUIUM.

DISSERTATIO I.

De iuramento.

CAPUT I.

Que Deus precipiat, quæque prohibeat hoc secundo Decalogi præcepto, exponuntur. ^{220.}

CAPUT II.

Hæretici plures sacrum iurandum, tamquam illicitum, improbant. Eorum errores recensentur. Iuramentum actum honestum, & licitum Christianis, virtutisque religio-

nis, seu latria fructum esse, ostenditur. ^{221.}

CAPUT III.

Recensentur propositiones quæ iuramentum spectant, ab Ecclesia proscriptæ. ^{222.}

CAPUT IV.

Recensentur propositiones laxæ, seu improbabiles, quas non pauci Casuistæ docent. ^{ib.}

CAPUT V.

Quid sit iuramentum. Variis iurandi formulæ exponuntur. ^{226.}

CAPUT VI.

Nonnullæ aliæ quæstioncule circa iuramentorum formulas, potissimum circa hæc, Per Deum, reseruantur. Regule quoque pro iuramentis discernendis assignantur. ^{230.}

Quæst. I. An iurent homines passim agentes, Par Dios que si, ut Hispani; Par Dieu, ut Ferojulioneses; Per Dio, ut Itali; Par Dio, ut Siculi: quæ omnia idem sonant ac per Deum? ^{ib.}

Quæst. II. An qui passim nomen Dei assumunt in votum, licet nihil adfirmet, vel negat, peccent mortaliter? ^{231.}

Quæst. III. An maiorem vim habeat hæc formula, Per meam animam, per meam conscientiam, præ ista, In mea anima, in mea conscientia? ^{232.}

Quæst. IV. An iuret qui dicit, Juro per vitam mei equi, per conservationem huius arboris, aut alterius rei inanimatæ? ^{ib.}

Quæst. V. An iuraret qui diceret, Per vitam mei equi, per conservationem huius arboris, aut alterius rei inanimatæ? ^{ib.}

Quæst. VI. An, si quis interrogaret hoc modo, Juras mihi per Deum, rem ita se habere? & interrogatus responderet, Ita res se habet, iuramentum ederet sic respondendo? ^{ib.}

Quæst. VII. An iuret qui his expressissimis utitur: Volo dictum meum iuramentum esse; tam certum esto dictum, & promissum meum, ac si foret iuramentum? ^{ib.}

Quæst. VIII. An ejusmodi formulæ, quæ familiares habent Ferojulioneses, Al Seugnuli si, Seugnuli si, sine Seugnuli nō; Al Seugnuli sagri, jult, e potent, præ-

ferant

ferant veram iuramenti rationem? ^{ib.}

Quæst. IX. An licitum sit iurare per falsos deos; & an iuramentum per eisdem factum a Christianis obliget? ^{ibid.}

Quæst. X. Quid dicendum de sequentibus formulis? Hæc faciat mihi Deus: Hæc addat: Numquam Deus mihi parcat, nec me saluet, nec me defendat: Mala morte obeam: Non vivam usque in crastinum: Malum pascha super me veniat: ardeam in inferno: Diabolus me ad infernum deportet, si ita non est. ^{ibid.}

Quæst. XI. An hæc omne formulæ continent iuramentum execratorium? Amputentur mihi aures, abscindatur nasus, caput, brachium, si ita non est. ^{234.}

Regula nonnullæ pro praxi. ^{ib.}

CAPUT VII

Iuramentorum divisiones traduntur: & an omnia iuramenta sint eiusdem speciei, explicatur. ^{235.}

CAPUT VIII.

Ut iuramentum licitum sit, tres conditiones sunt necessariae, veritas, iustitia, & iudicium. Alias plures regulas iurandi D. Thomas assignat. ^{240.}

CAPUT IX.

Quæ veritas requiratur in iuramento assertorio. Defectus cuiusque minima veritatis in hoc iuramento peccatum mortale est. Nonnullæ quæstioncule de periurio iuramenti assertorii. ^{241.}

Quæst. I. An qui in re levissima falsum iurat, peccet mortaliter? ^{ibid.}

Quæst. II. An qui rem dubiam ut certam, aut contra, iurat, peccet mortaliter? ^{242.}

Quæst. III. An peccet mortaliter qui per hyperbolem aliquid iurat, quod ut sonat, verum non est? ^{ib.}

Quæst. IV. An licitum sit iurare rem quam probabiliter tantum iudicari esse veram? ^{ib.}

Quæst. V. Quam certitudo requiratur ut quis licite iurare possit? ^{243.}

Quæst. VI. Que certitudo requiratur ad iuramentum præstandum in iudicio? ^{244.}

Quæst. VII. Que diligentia requiratur in inquirenda veritate necessaria ad iuramentum? ^{245.}

Quæst. VIII. An qui notabiliter negligens est in inquirenda veritate rei quam iurat, peccet mortaliter; tamen si contingat rem quam iurat, esse veram? ^{ib.}

Quæst. IX. An, ut scholastici possint licite iurare, aliquem socium ad scholas accessisse tempore ab universitate requisitæ pro cursu conficiendo, sufficiat quod illum viderint communiter scholas frequentasse? ^{ibid.}

Quæst. X. An licitum sit persuadere alicui ut iures veritatem quam ipse ignorat? ^{246.}

CAPUT X.

De iustitia, & iudicii defectu in iuramento assertorio. Nonnullæ quæstioncule reseruantur. ^{ib.}

Quæst. I. An defectus iustitiæ in iuramento assertorio sit peccatum mortale? ^{ib.}

Quæst. II. An defectus iudicii in iuramento assertorio sit peccatum mortale? ^{247.}

DISSERTATIO II.

De iuramento promissorio.

CAPUT I.

De veritate, & iudicio necessariis in iuramento promissorio. Quæstioncule non parvi momenti examinantur. ^{248.}

Quæst. I. An defectus veritatis de presenti in iuramento promissorio semper sit peccatum mortale? ^{ib.}

Quæst. II. An defectus secundæ veritatis sit gravis iudicandus, seu an qui rem promissam iuramento firmatam in materia gravi non implet, peccet mortaliter? ^{ibid.}

Quæst. III. An peccet mortaliter qui rem promissam iuramento firmatam in materia levi non implet? ^{ib.}

Quæst. IV. An peccet mortaliter qui sub iuramento rem promitteret animo dubio implendi illam? ^{252.}

Quæst. V. Quomodo sint interpretanda illa iuramenta quibus communiter homines iurant se primos non ingressuros per ianiam, non sessuros &c.? ^{253.}

CAPUT II.

De iustitia necessaria ad iuramentum promissorium. ^{ib.}

Quæst. I. An peccet mortaliter adversus virtutem religionis qui iurat se fornicaturum, seu quolibet aliud grave delictum perpetraturum? ^{ibid.}

Quæ.

Quaest. II. An qui iurat se commissurum aliquod peccatum veniale, peccet mortaliter? *ibid.*

Quaest. III. An qui iurat aliquod aduersus consilia evangelica se facturum, potest non accepturum Praelationem, non ingressurum Religionem, aliaque id genus, peccet mortaliter? 254.

CAPUT III.

De materia iuramenti promissorii, quae obligationem inducit. *ibid.*

CAPUT IV.

Quanam sit iuramenti promissorii obligatio. Comparatur cum obligatione voti. Quae intentio, seu animus requiratur in iuramento promissorio. Iurare sine animo iurandi semper est peccatum mortale. 256.

Quaest. I. Quanam intentio, seu animus requiratur ad hoc ut iuramentum promissorium obligationem inducat? 257.

Quaest. II. An licitum sit iurare sine animo iurandi? *ibid.*

Quaest. III. An qui iurat falsum in materia graui sine animo iurandi, peccet mortaliter? 258.

Quaest. IV. An qui iurat falsum in materia leui sine animo iurandi, peccet mortaliter? *ibid.*

Quaest. V. An qui iurat verum sine animo iurandi, peccet mortaliter? 259.

Quaest. VI. An qui deliberate iuret sine animo iurandi, verum proferat iuramentum? 260.

Quaest. VII. An qui ex inconsideratione falsum iurat, sit reus periurii, & peccet mortaliter? *ibid.*

Quaest. VIII. An qui iurat sine animo se obligandi, reipsa obligetur? 261.

DISSERTATIO III.

De iuramento doloso, aquivoco, & amphibolico: de restrictionibus mentalibus, & mendacio.

PRAELOQUIUM.

CAPUT I.

Marini, Origenis, Eusebii, & Ioannis Chrysostomi, Cassiani, Ioannis Climaci, & Platonis Damnensis errores de mendacii licito

to usu in extrema necessitate recensentur. 263.

CAPUT II.

Recensentur Auctores qui ante Augustini tempora mendacio bellum indixerunt. Post Augustinum Catholicorum nemo favit mendacio. 265.

CAPUT III.

Compendiaria narratio eorum omnium quae S. Augustinus scribit in Libro de mendacio. 266.

CAPUT IV.

Compendium Libri contra mendacium, quem D. Augustinus scripsit ad Consentium. 270.

CAPUT V.

Quam opportuna sit Augustiniana doctrina ad controuersiam de iuramento doloso dirimendam, ex quibusdam propositionibus palam fit. 274.

CAPUT VI.

Historica narratio doctrinae quam recentiores plures excogitarunt ad occultandam veritatem. Recensentur restrictiones pure mentales, non pure mentales, aequiuocationes, amphibolae, & lectiones materiales. 276.

CAPUT VII.

Summus Pontifex Innocentius XI. principia praefatarum propositionum damnauit. Postea Theologi noua excogitarunt inuenta, quibus veritatem occultarent. Istorum doctrina varia: variorumque principiorum synopsis tenetur. 279.

CAPUT VIII.

Comparatio doctrinae quorundam recentiorum cum doctrina Cassiani, cui in extrema necessitate licita erant mendacia, & Augustini in omni euentu mendacii damnantis. Cassius idem ab Augustino, & recentibus propositus, & contraria doctrina resoluui. 282.

CAPUT IX.

Doctrina recentiorum de restrictionibus pure men-

CAPUT XVI.

P. Didacus de la Fuente Hurtado propugnat restrictiones pure mentales esse licitas ex causa honesta, etiam postquam INNOCENTIUS XI. has restrictiones damnauit. P. Carolus Antonius Calnedi docet restrictiones pure mentales non esse damnatas. 308.

CAPUT XVII.

Qua uera nobis uideatur, sententia proponitur. Licite est amphibolia, quae aut vi uerborum, aut vi circumstantiarum duplicem patitur sensum, utrumque ab audiente intelligibilem. Non omnes ueritates possunt semper amphibolice occultari. Error recentiorum plurimum hac de re manifestatur. Variis regulis pro plena quaestione intelligentia, & pro praxi assignantur. 310.

CAPUT XVIII.

Sacrae Scripturae textus quos antiqui pro tuendis mendaciis, & recentis pro defendendis mentis restrictionibus opponunt, exponuntur. 314.

CAPUT XIX.

Aliqui textus euangelici adducuntur, qui asseri solent in fauorem restrictionum mentalium, explicantur. 316.

CAPUT XX.

Aliqua obiectiones tum a ratione, tum ab exemplis & doctrina Sanctorum, potissimum S. Raymundi, & ex opere Annibaldi, uulgo adscriptae D. Thoma, petita, resoluuntur. 320.

APPENDIX

De Ritibus Sinesibus, & Malabaricis.

CAPUT I.

Superstitio Sinesura rituum. Sedis Apostolicae in eisdem Decreta, & Constitutiones. 323.

CHRISTIANA MEDITATIO

In recentiam Pontificiam Constitutionem. 329.

mentalibus falsa est, & iure ab Ecclesia damnata. 284.

CAPUT X.

Refellitur, tanquam omnino improbabilis & falsa, opinio quae asserit, uerba ex communi Reipublicae humanae consensu nihil significare, cum adhibentur ad occultandam ueritatem quae manifestari nequit absque graui damno. 286.

CAPUT XI.

Refellitur responso Tamburini, cuius assertio laxior omnino uidetur ipsa propositione damnata de restrictionibus mentis. 289.

CAPUT XII.

Opinio P. Catanei, & P. La Croix, aliorumque paucorum, qui comparant mendacium factum in extrema necessitate commissum, non uidetur consentanea doctrina Ecclesiae. 290.

CAPUT XIII.

Communis plurimum recentiorum opinio, quae restrictiones non pure mentales defendit beneficio notitiae communicabilis, & incomunicabilis, utilis, & non utilis ad dicendum, sub examen inducitur. Non differt a sententia Auctorum propugnantium restrictiones pure mentales. 294.

CAPUT XIV.

Causae cur recentiores plurimi reipsa defendant restrictiones pure mentales proscriptas. P. Sanchez improbat in antecessum posteriorum Casuistarum sententiam. Periculosiores sunt plurimum recentiorum opiniones de restrictionibus iuramento firmatis quam antiquorum doctrina de mendacii licito usu. D. Augustini inuestrae aduersus restrictiones iuramento confirmatas. 298.

CAPUT XV.

Aliae causae cur recentiores plurimi reipsa doceant restrictiones pure mentales, & consequenter mendacia. Refellitur explicatio quae P. La Croix interpretatur propositiones damnatas. Ejus iudicium in P. Cardenas approbatur, atque in alios extenditur Auctores. 304.

CAPUT II.

De Ritibus Malabaricis tanquam Superstitione
polluta a Benedicto XIV. ultima definitiva
sententia proscriptis sua per celebri Constitu-
tione OMNIUM SOLLICITUDINUM.
331.

CAPUT III.

Vindicatur Constitutio OMNIUM SOLLI-
CITUDINUM ab imposturis, erroneis
que commentis cujusdam scripturae Gal-
lico idioma typis edita. Concessio Mis-
sionarium precipue pro Pareis prudens, &
evangelicæ legi conformis. P. Patouglhet

falsa, & erronea interpretatio prefate Con-
stitutionis exploditur. pag. 336.

§. I.

ibid.

§. II.

Articulus quo P. Patouglhet honestate contem-
dit diversitatem Missionariorum pro Pareis,
& Brachmanis, rejicitur. 337.

§. III.

Exploduntur vanissima sophismata §. I. recen-
sita contra articulum in quo Pareis imbuen-
dis Missionarii destinantur. 341.

F I N I S.

L I.

LIBER TERTIUS IN DECALOGUM. DISSERTATIO I.

De adoratione, & cultu quo Deus, & Sancti colendi sunt.

P R O O E M I U M.

Adenus de actibus fidei, spei, & caritatis, quibus potissimum Deus coli-
tur, atque de oratione, quæ religionis peculiare officium est, disputavi-
mus. In præsens de altero religionis officio, quod adoratio nuncupatur,
sermo instituendus. Plura discipienda occurrent, non modo pro Catholicorum
moribus formandis, sed etiam pro hæreticorum erroribus refellendis.
Verum intra inilitati nostri cancellos pedem figemus, & quæ hæreticorum
vana commenta, seu deliria, ut verus dixerim, spectant, obiter tantum,
& per transennam attingam. In id serius incumbam, ut nostram catholicam doctrinam de
cultu Sanctorum, imaginum, & reliquiarum prælius, & clarius edisseram. Hæc quippe
perspicua explanatio satis est ad profliganda novatorum sophismata, quæ fere omnia impo-
sita sunt, atque calumnias ex falsa Catholicorum doctrina expositione compactæ. Actum
agerem, si vellem ea persequi quæ innumeri pene Theologi catholici strenue prælitere, &
a prælitato mihi scopo prolixius declinarem. Ad rem ergo accedamus.

CAPUT I.

Quid sit adoratio, eiusdemque partitio, atque
preceptum exponitur.

I. Adoratio generatim accepta actus est
quo quis se alteri subicit in eundem
excellentiæ testimonium. Ratio potissima adora-
tionis est excellentia, seu dignitas perso-
næ adoratæ. Tot ergo sunt adorationes,
quot sunt dignitatum genera. Dux porro
sunt dignitates, increata una, creata altera.
Dividitur itaque primo adoratio in eam quæ
increatæ maiestati, seu Deo, debetur, & ap-
pellatur *latrice*; & in eam quæ creaturis ex-
hibetur ob excellentiam ordinis supernaturalis
a Deo participatam, puta gratiæ, sanctitatis,
beatitudinis; & hæc vocatur *dulcia*, quæ coluntur
Sancti. Quia vero mirum in modum
supra omnes Sanctos, cælestique spiritus emi-
net B. V. Maria Christi Domini Mater, id-
circo peculiari adoratur cultu, qui dicitur *hy-
perdulcia*, seu supra cultum *dulciæ* Sanctis exhi-
bendam, & infra cultum *latrice* Deo debitum.

II. Tribuitur rursus adoratio in internam,
& externam. Illa interior actus est quo spiri-
tus Deo subicitur, tanquam supremo re-
rum omnium conditori; & hæc ratione An-
g. Theol. Tom. III.

geli, animæque beatæ Deum adorant. Hæc
foras erumpit, sequæ manifestat actionibus ex-
ternis, puta demissione capitis, corporis pro-
stratione, osculis, genuflexionibus, idque gen-
us similibus signis. Interna consistit sine ex-
terna; focus hæc absque illa. Quin exterior
interiori delituit non adoratio, sed adulatio,
fictio, & irritio est. Utramque Deo exhibere
astringimur, ut optime docet D. Thom. 2. 2.
qu. lxxxv. art. 3. *Quis ex duplici natura
compositi sumus, intellectuali scilicet, & sen-
sibili, duplicem adorationem Deo offerimus,
scilicet spirituales, quæ consistit in interiori
mentis devotione, & corporalem, quæ con-
sistit in exteriori corporis humilitatione. Et quia
in omnibus actibus latrice, id quod est exter-
nus, referitur ad id quod est internus, sicut
ad principalem; ideo ipsa exterior adoratio fit
propter internam, ut videlicet per signa hu-
militatis, quæ corporaliter exhibemus, excitemur
nostræ affectus ad subiciendum se Deo quia
connaturale est nobis ut per sensibilia ad intel-
ligibilia procedamus.*

III. Dividitur tertio adoratio in absolutam,
& respectivam. Absoluta est, inquit cum
ceteris recentioribus Salmanticensibus tract. xx.
cap. x. punct. 1. num. 3. quæ exhibetur crea-
turis quæ ex se sunt capaces excellentiæ, &

A
iaa.